Nie sú žiadne iné otázky, ktoré by boli natoľko kľúčové a mali taký veľký dopad ako tieto: Kto je Ježiš? Je alebo nie je Bohom? Čo učia Písma?

Existuje oddávna

Biblia učí, že Ježiš Kristus existoval pred svojím počatím a narodením. Jeho narodenie neoznačuje počiatok, ale len jeho zjavenie sa ako človeka na scéne histórie. Počas svojho pozemského života prejavoval uvedomovanie si svojej predchádzajúcej existencie. „Vyšiel som od Otca," povedal, „a prišiel som na svet" (Ján 16:28). Opísal sa ako ten, „ktorý zostúpil z neba" (Ján 3:13), a vyzval svojich poslucháčov k tomu, aby rozmýšľali, čo ich napadne, keď ho uvidia „vystupovať hore, kde bol prv" (Ján 6:62). To, že tieto verejné vyhlásenia boli presným odrazom jeho najhlbšieho vedomia, dokazuje jeho osobná modlitba k Bohu: „A teraz ma osláv ty, Otče, sám u seba slávou, ktorú som mal u teba, prv ako bol svet" (Ján 17:5).

Inšpirovaní pisatelia Písem videli Ježiša takisto, ako on videl seba. On je ten, ktorý je „od počiatku" (1. Jána 1:1), „na počiatku" (Ján 1:1) a „predo všetkým" (Kolosenským 1:17). Bol na svete, no nie ako niekto s bežným ľudským pôvodom, ale ako „ten, ktorý prichádza s hora, ...ktorý prichádza z neba" (Ján 3:31).

Existuje oddávna ako Boh

Nie je možné, aby nejaký študent Písma nezískal presvedčenie, že Kristus existuje oddávna. Ale je mnoho tých, ktorí sa nehlásia k tomu, že pred-existencia znamená božstvo. Tejto chyby sa dopustili Ariáni, ktorí spôsobili tak mnoho ťažkostí v prvých storočiach kresťanskej cirkvi. Boli ochotní pristúpiť na to, že Kristus existuje oddávna, ale stále ho videli len ako najväčšiu stvorenú bytosť, cez ktorú Boh stvoril všetko ostatné. Nedokázali akceptovať to, že jeho pred-existencia bola večná. Pre nich bol jednoducho tou najväčšou bytosťou, akú Boh učinil, ktorá sa podobá na Boha viac než čokoľvek iné, čo existuje.

Bližšie k pravde, ale ešte stále ďaleko od nej, boli takzvaní semi-Ariáni. Prijímali večnú existenciu Krista a odmietali, že by bol stvorenou bytosťou. Ale neboli schopní dostať sa k viere, kde nebol Bohom o nič menej než Otec.

V úplnom protiklade k týmto pohľadom stoja samotné Kristove výroky. „Prv než bol Abrahám, som ja," povedal (Ján 8:58). Toto nebolo len prosté vyhlásenie o vlastnej pred-existencii. To by mohol vyjadriť tým, že by prehlásil: „Prv než bol Abrahám, bol som ja." Jeho „som ja" znamenalo nárok na nepretržité a stále existujúce bytie od času pred Abrahámom až po okamžik, v ktorom rozpráva. Vlastne je to jazyk samoexistencie. Tým, že Ježiš Kristus vravel, že existuje oddávna, nárokoval si tým aj vlastnú božskosť. Židia, ktorí ho počúvali, to veľmi dobre chápali a to o to viac, keďže si boli vedomí, že „ja som", sú slová, ktorými Boh opisuje sám seba. Pre nich sa Kristove slová rovnali otvorenému rúhaniu a ich odpoveďou boli pozdvihnuté kamene, aby ho mohli kameňovať. K tomu by však nikdy nebolo došlo, ak by si jeho slová boli vykladali Ariánsky alebo semi-Ariánsky.

Pred-existenia a božskosť sú spojené aj v myslení apoštola Jána na samom začiatku jeho evanjelia. Veľmi známe sú hlboké slová, ktoré ho otvárajú: „Na počiatku bolo Slovo a to Slovo bolo u Boha a to Slovo bol Boh. Ten, to Slovo bolo na počiatku u Boha. Všetko povstalo skrze neho, a bez neho nepovstalo ani jedno z toho, čo povstalo“ (Ján 1:1-3).

Tieto slová si zasluhujú našu najväčšiu pozornosť. Jasne učia to, že, keď začali vznikať veci, On už bol. Ježiš Kristus nemal žiadny počiatok. Ak by ho mal, ako by potom mohol byť prítomný „na počiatku“? Rovnako jasne tieto verše učia, že nie je stvorenou bytosťou. Ak by bol v akomkoľvek zmysle stvorenou bytosťou, potom by už nebola pravda, že „bez neho nepovstalo ani jedno z toho, čo povstalo“. Slovo nemá žiadny počiatok a nebolo stvorené.

„Slovo bol Boh“. Neexistuje žiaden spôsob, ako sa zbaviť týchto slov alebo ako zmariť ich plný dopad. Navyše spôsob, akým Ján umiestňuje svoje slová v pôvodnom gréckom texte (prísudok predchádza predmet), znamená, že v skutočnosti zdôrazňuje plnosť Kristovej božskosti. Bolo by úplne odôvodnené pretlmočiť jeho slová takto: „A to Slovo bol Boh sám“!

Samozrejme, toto všetko veľmi mätie ľudskú myseľ. Ako môže Slovo byť Bohom a pritom byť s Bohom? Aby sme mohli odpovedať na túto otázku, museli by sme sa pozrieť na učenie o Trojici, čo už je ale mimo rámec tejto knihy.

V Novej zmluve sa nachádza mnoho iných pasáží, ktoré nesú to isté učenie ako Jánovo klasické prehlásenie. Dôležitá je pasáž Filipským 2, pričom verše 5-7 sú v tomto bode zvlášť podstatné. Pavol jasne vyučuje, že Kristus existoval v stave pred vtelením, predtým, než prišiel medzi nás ako človek. V tomto stave mal podľa práva rovnosť s Bohom, ale nepokladal to za niečo, na čom by lipol. Namiesto toho odložil božský majestát, vzal na seba ľudskú prirodzenosť v podobe služobníka a stal sa poslušným vo svojom konaní a utrpení až po bod, keď zomrel hanebnou smrťou. Tým, že tak urobil, nám dal príklad, ako sa vzdať samého seba. Apoštol nás volá k nasledovaniu tohto príkladu. Ako už ukázal veľký zástup exegétov, každé jedno slovo, ktoré Pavol používa, vylučuje Ariánske a semi-Ariánske chápanie Kristovej bytosti pred vtelením. Celá Pavlova výzva je založená na nesmiernej veľkosti Kristovho zostúpenia. Ten, ktorý je podľa neodcudziteľného práva večným Božím Synom, sa stal človekom!

Ďalšou markantnou pasážou s touto istou témou je Židom 1:1-3. Kristova pred-existencia je tu preukázaná/sa tu dokazuje na jednoduchom tvrdení, že Boh učinil vesmír práve skrze neho. Tento pred-existujúci Kristus je potom opísaný ako odblesk Božej slávy a výslovný obraz jeho osoby. Ale čo to znamená?

Znamená to, že celý jas a lesk Božej slávy žiari z jeho Syna. On nemal o nič menšiu slávu, ale „nech bola viditeľná podoba Ježiša z Nazaretu akokoľvek pokorná, on bol skutočnou Božou slávou (hebr. Shekhinah). V ňom prebývalo božstvo telesne – skutočná, podstatná a adekvátna reprezentácia večného Kráľa, nesmrteľného a neviditeľného, toho, ktorého žiadne oko nevidelo a ani nemôže vidieť“ (John Brown). Pán Ježiš Kristus je dokonalým obrazom toho, aký je Boh. On je úplným odtlačkom Božej podstaty. Boh sa nám dokonale vyjavuje cez toho, ktorý povedal: „Kto mňa videl, videl Otca“ (Ján 14:9). Tajomstvo nás ohromuje, ale kvôli tomu ho nemôžeme zapierať. Pred-existujúci Stvoriteľ, ktorý je odlišný od Otca, nie je nikto menší ako Boh sám!

Nazýva sa Bohom

Božie mená a tituly sú v Písmach často prisudzované Pánovi Ježišovi Kristovi.

Dobrým príkladom je slovo „Pán“ tak, ako sa nachádza v našich Bibliách. Stará zmluva bola napísaná v hebrejskom jazyku. Pôvodné hebrejské slovo, ktoré sa nachádza za naším „Pán“, je slovo, ktoré obvykle poznáme ako Jehova. V minulosti prišiel čas, keď väčšina Židov už viac nevedela čítať po hebrejsky. Vznikla nevyhnutná potreba preložiť Starú zmluvu do gréčtiny, ktorú bez námahy chápali. V tomto preklade, známom pod názvom Septuaginta, bolo slovo Jehova zvyčajne preložené gréckym slovom kyrios. To isté platí aj o ďalších dvoch božích tituloch. Kyrios sa rýchlo stal najpoužívanejším slovom na označenie Boha. Keď sa potom začali písať spisy Novej zmluvy, bolo to presne toto slovo, ktoré bolo aplikované na Pána Ježiša Krista. Väčšina slovenských, či českých Biblií prekladá toto slovo ako „Pán“. Slovo použité pre Jehovu je slovo použité pre Pána Ježiša Krista! (Viď Matúš 7:22; Lukáš 2:11, 5:8; Ján 20:28; 1. Korintským 12:3; 2. Petra 3:2+18.)

Toto všetko nás prekvapí len vtedy, ak neveríme, že Kristus je večný Boh. Veci sa majú tak, že autor listu Židom vzťahuje slová „Tvoj trón, ó, Bože, [je] na vek veku“ na Pána Ježiša Krista (Žalm 45:6-7; Židom 1:8). Toto je len jeden z mnohých momentov, keď novozmluvní pisatelia vzťahujú starozmluvné pasáže, ktoré hovorili o Jehovovi, na Krista. Preskúmaním týchto pasáží rýchlo uvidíme, že je správne hovoriť o Kristovi ako o „Bohu“ (Numeri 21:5–6; 1. Korintským 10:9); “Môj Bože… ty si ten istý, a tvojim rokom nebude konca” (Žalm 102:24-27, Židom 1:10-12); „Kráľ Hospodin Zástupov“ (Izaiáš 6:1-10, Ján 12:39-41); „Hospodin Zástupov“ (Izaiáš 8:13-14; Rímskym 9:33); „Silný Boh“ (Izaiáš 9:1-6; Matúš 4:14-16) a „Pán“ (Malachiáš 3:1; Matúš 11:10).

Kráčajúc po tej istej línii sa Pavol nehanbí povedať o ňom, že Kristus „je nado všetkým, Boh, požehnaný na veky“ (Rímskym 9:5) a „veľký Boh a náš Spasiteľ“ (Títus 2:13, v tomto verši si musíme pozorne všimnúť, že Pavol hovorí len jednej osobe a nie dvom). Pre Jána je on „Alfa i Omega…ten Všemohúci“ (Zjavenie 1:8) a jednoznačne nás uisťuje, že „to je ten pravdivý Boh a večný život“ (1. Jána 5:20).

Redakčný výber z prvej kapitoly knihy Stuart Olyott „Ježiš je Boh a aj človek“ (podtitul: Čo Biblia učí o osobe Krista), vydavateľstvo Ordo salutis, Bratislava 2002, www.ordo.sk. Výber je redakčne mierne upravený. Publikované s láskavým súhlasom vydavateľstva.

Z predhovoru ku knihe:

Kniha Ježiš je Boh a aj človek od Stuarta Olyotta je preskúmaním toho, čo Biblia učí o Kristovi. Ako taká stojí na pevných nohách. Nielen, že je napísaná veľmi jasne, čo dnes nie je žiadna zanedbateľná vlastnosť, ale vyniká aj duchom, v akom je napísaná. Je to dielo „teológa, ktorý kľačí“. Jeho autor intenzívne vníma vznešenosť Krista, o ktorom píše. Vie, že najprv sa naše myšlienky o Kristovi musia biblicky usporiadať a potom sa naše srdcia musia pred ním pokoriť. Nie je to nejaké akademické pojednanie. Je to výzva veriť správne a poriadne žiť. To všetko v prítomnosti toho Krista, ktorý obýva večnosť, drží vesmír vo svojej ruke, udržiava všetko svojou mocou. K nemu smeruje všetok život, pretože v jeden deň sa vráti v úžasnej moci a súde. Táto kniha stojí za prečítanie a hlboké uvažovanie.

David F. Wells

Dekan vysokej školy

Teologický seminár Gordon-Conwell, Charlotte

Z predslova a úvodu autora knihy:

Táto kniha nie je prehľadom života Pána Ježiša Krista. Nezaoberá sa ani tým, čo prišiel vykonať na túto zem. Je to pohľad na jeho slávnu osobu. Je to štúdium toho, čo Biblia hovorí o tom, kým on je.

To, čo Biblia učí o osobe Pána Ježiša Krista, je zhrnuté v jeho mene.

On je Pán, sám v sebe existuje a je sám v sebe dostatočný Boh. On je Ježiš a toto jeho ľudské meno pripomína, že sa stal človekom a že až dodnes má skutočnú ľudskú prirodzenosť. On je Kristus, ten „pomazaný“, Mesiáš – nie dve osoby, ale jedna.

Tieto tri skutočnosti musíme mať na mysli, kedykoľvek na neho myslíme. Používanie jeho mena nám v tom pomáha. Kniha má tri oddiely, ktoré sa postupne zaoberajú práve zmienenými témami. Každý oddiel má tri kapitoly.